[illegible] सिन्दः संसारवृक्षः [illegible] इति हितीयेस्थाने न्यग्रोधः वटरूपः वटनिकटवासादक्षिणामूर्तिरूपस्यर्थः मा
[illegible] एकार्णवस्थो [illegible] रूपीमहर्षिवपुर्ना [illegible] कर्णः एकदेशः पर्णं तत्रस्थितिर्यस्य स वृक्षकर्णस्थितिः वृक्षकल्पस्थितिरिति पाठेपथे कस्माद्दीजादेको वटस्ततोनेकानि
[illegible] वस्तानंतो वटाइति उत्पत्तिरेव [illegible] कार्यस्यानंत्यं तत्कल्पातत ईषन्न्यूनास्थितिः संसारवृक्षपालनं यस्यसः न्यूनत्वं ज्ञानेन भर्जितेबीजे पुनः प्ररोहासंभवात् अभर्जितेचतस्यानिवार्यत्वादिति सूत्र
[illegible] तुं कल्पं मार्कंडेयस्यापि एकार्णवे ब्रह्मण्येकदेशे संसारवटोत्पन्नं तत्प्रोहोस्तीति भगवतास्वमायारूपं वटव्याजेन प्रदर्शितं अत्र शिवोमहेश्वरश्चैवरुद्रो विष्णुः पितामहः संसारबंधुः सर्वज्ञः परमात्मेति
मुख्यतः नामाष्टकमिदं तस्य प्रतिपादकमीशतुरिति शैवे विष्णुपितामहयोरपि शिवादनन्यत्वात्तद्वाचिभिरपि शब्दैः शिव एव वाभिधीयत इति दर्शनात् हरिवंशे कैलासयात्रायां नामानि तव गोविंदयानि लोके महां
तिच तान्येवममनामानि नात्र कार्या विचारणा इति शिववचनाच्च सर्वस्मिन् पुराणे शिवपर्यायैर्विष्णुपर्यायैर्वा एकएव ईश्वरोभिधीयते शिवविष्णवोर्भेदमुत्तमानुत्तमभावंच कल्पयतः पाषंडिनः शिरसि पततु वज्रपातः
यथोक्तं सूतसंहितायां ब्रह्माणं केशवं विष्णुं भेदभावेन मोहिताः पश्यंत्येकं न जानंति पाषंडोपहता जना इति अत एव माता धाता पितामहः रुद्रो बहुशिरा बभ्रुरिति विष्णुनामसु ब्रह्मरुद्रनामानि पठ्यंते तथा महादेवो

न्यग्रोधरूपोन्यग्रोधो वृक्षकर्णस्थितिर्विभुः॥ स्फुतीक्ष्णदशनश्चैव महाकायो महाननः॥७॥५४॥
विष्वक्सेनो हरिर्यज्ञः संयुगापीडवाहनः॥ तीक्ष्णतापश्च हर्यश्वः सहायः कर्मकालवित् ८॥५५॥

न्यग्रोहरिः गणनाथः प्रजापतिरिति शिवनामसु विष्णुप्रजापतिनामानि इतरेषामितरेत्र गौणमुख्यवृत्तिभेदेन प्रवृत्तिरिति कल्पनाया उदाहृतत्वेनैवस्कांदवाक्यबाधितत्वेनानुत्थानात् यो देवानां नामधाएकएव नामानि सर्वाणि
यमाविशंति एकं संलतं बहुधा कल्पयंति एकं सद्विप्रा बहुधा वदंत्यग्निं यमं मातरिश्वानमाहुरित्याद्यागमबहिर्भूतत्वाच्चैनेऽपेक्ष्याएवेति दिक् निपुणतरमुपपादितमेतत्तादिपर्वण्युपोद्घाते २ विभुः विविधरूपेणादरिहरदु
र्गागणेशाग्निवाय्वादिरूपेण भक्तानामनुग्रहाय भवतीति विभुः ३ स्फुतीक्ष्णाः अनेकब्रह्मांडचणकचर्वणाक्षमा दशनाः यस्य स स्फुतीक्ष्णदशनः ४ महाकायः ५ महाननः इति नटनुगुणे शरीरमुखे अनुवर्णिते ६॥५४॥
विष्वक् विषु सर्वतः अंचंति पलायंते यस्य प्रयाणोद्योगे दैत्यानां सेना इति विष्वक्सेनः सर्वतः पूज्यते सेनायस्येति वा अंचु गतिपूजनयोरिति धातुः ७ हरिः गजेंद्रमोक्षणे आपदं हरतीति हरिः सर्वसंहर्ता वा ८ यज्ञः सृष्टि
बीजभूतः तथा च श्रुतिः अग्नौ प्रास्ताहुतिः सम्यगादित्यमुपतिष्ठते आदित्याज्जायते वृष्टिर्वृष्टेरन्नं ततः प्रजा इति ९ संयुगे संग्रामे आपीडः ध्वजः आपीडोध्वजभूतं वाहनं वृषरूपं यस्य वृषरूपोध्वजएव वाहनमपीत्यर्थः १०
तीक्ष्णतापोग्निः तदात्मा ११ हर्यः अतिवेगवद्दिनः अश्वा यस्य स हर्यश्वः सूर्यस्तदात्मा १२ सहायः जीवस्य सखा द्वासुपर्णा सयुजा सखाया इति मंत्रवर्णात् १३ कर्मणां दर्शादीनां कालं यथोक्तं वेत्तीति कर्मकालवित् १४ ॥५५॥

Digitized by Google